

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 016481 16 Uvp
Banjaluka, 05.12.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće Zdravke Čučak kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi M.M. iz B.L. (u daljem tekstu: tužiteljica), protiv akta broj ... od 3.3.2015. godine tuženog Fonda, u predmetu prestanka prava na porodičnu penziju, odlučujući o zahtjevu tužiteljice za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 016481 15 U od 29.01.2016. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 05.12.2018. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Obrazloženje

Pobijanom presudom odbijena je tužba podnesena protiv uvodno označenog akta tuženog, kojim je odbijena žalba tužiteljice izjavljena protiv rješenja Fonda, Filijala B.L.broj ... od 2.12.2014. godine. Tim prvostepenim rješenjem utvrđeno je da M.D., sinu tužiteljice, rođenom 18.1.1989. godine i tužiteljici M.M. rođenoj 1.1.1969. godine, udovici M.Ž. prestaje pravo na porodičnu penziju sa danom 30.9.2014. godine.

Odbijanje tužbe sud je obrazložio razlozima da je zakonito postupio tuženi kada je ostavio na snazi prvostepeno rješenje od 2.12.2014. godine, jer je isto zasnovano na pravilno i potpuno utvrđenom činjeničnom stanju i doneseno pravilnom primjenom materijalnog prava. Ovo stoga što iz spisa proizilazi da je tužiteljica pravo na porodičnu penziju iza pokojnog supruga M.Ž. ostvarila prvostepenim rješenjem broj ... od 10.4.2014. godine, po svom zahtjevu podnesenom dana 26.3.2014. godine, shodno odredbi člana 133. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 134/11, 82/13 i 103/15 - u daljem tekstu: Zakon o PIO), jer je ispunjavala uslove propisane odredbom člana 71. stav 1. tačka v) Zakona o PIO koja propisuje da udovica ima pravo na porodičnu penziju ako je poslije smrti supruga ostalo jedno ili više djece koja imaju pravo na porodičnu penziju, a ona obavlja roditeljske dužnosti prema toj djeci. Međutim, kako je u međuvremenu sin tužiteljice M.D. podnio zahtjev da mu se utvrdi prestanak prava na porodičnu penziju, jer u školskoj 2014/2015 godini više nema status redovnog studenta, ispunili su se uslovi da se njemu, te dalje i tužiteljici utvrdi prestanak ovog prava na dan 30.9.2014. godine, jer je ona sa tim datumom navršila 45 godina i 9 mjeseci života, a ne 50 godina života koliko je neophodno da bi nastavila koristiti ovo pravo. Ovo iz razloga što odredba člana 71. stav 3. Zakona o PIO propisuje da udovica kojoj pravo na porodičnu penziju ostvarenu u skladu sa stavom 1. tačka v) ovog zakona prestane prije navršenih 50 ali poslije navršenih 45 godina života može ponovo ostvariti pravo na porodičnu penziju kad navrši 50 godina života. Odbijeni su navodi tužiteljice da je na njen slučaj trebalo primijeniti raniji zakon koji je za nju bio povoljniji, jer je ona zahtjev za sticanje prava na porodičnu penziju podnijela 26.3.2014. godine, dakle za vrijeme važenja Zakona o

PIO koji je na snazi u vrijeme rješavanja prvostepenog organa i zbog čega je isključivo taj propis relevantan za odlučivanje o pravima tužiteljice.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev), tužiteljica pobija njenu zakonitost zbog pogrešne primjene materijalnog prava. U zahtjevu iznosi da je nižestepeni sud podržao utvrđenja tuženog i prvostepenog organa da je tužiteljica pravo na porodičnu penziju iza pokojnog supruga ostvarila po svom zahtjevu podnesenom 26.3.2014. godine koji je usvojen shodno odredbama člana 133. i 71. stav 1. tačka v) Zakona o PIO, te da na dan kad je njenom sinu utvrđen prestanak prava (30.09.2014. godine jer je sam obavijestio prvostepeni organ da je prešao u status vanrednog studenta) i tužiteljici prestaje pravo na porodičnu penziju, jer nema navršenih 50 godina života koji uslov propisuje odredba člana 71. stav 3. Zakona o PIO. Ovakvim zaključivanjem nižestepeni sud gubi iz vida važnu okolnost da je tužiteljica imala pravo na porodičnu penziju uz dijete i za vrijeme važenja prethodnog zakona jer je obavljala roditeljske dužnosti prema sinu, a da to što ga nije ostvarivala odnosno ni tražila, jer je nakon pogibije supruga bila u fiktivnom radnom odnosu u preduzeću Ž. B.L. ne može biti osnov za zaključak da joj to pravo nije pripadalo. Dakle, to je što je tužiteljici pripadalo pravo i po ranijem zakonu a ona ga nije ostvarivala je odlučujuća okolnost, jer da je ona ostvarila pravo po ranijem zakonu, isto joj sada ne bi moglo biti uskraćeno zbog sadržaja odredbe člana 172. stav 1. Zakona o PIO koji u nastavku citira. Dodaje da je nezaposlena, da živi sa sinom studentom i da nema nikakva primanja, da ne može dobiti posao i da je u međuvremenu oboljela sa čim je stavljena van zakona i ne postoji zbog čega konačno predlaže da ovaj sud zahtjev uvaži i pobijanu presudu ukine te predmet vrati na ponovno suđenje.

Tuženi u odgovoru na zahtjev navodi da osporenim aktom nisu povrijeđene odredbe Zakona o PIO, niti pravila postupka, zbog čega ostaje kod svih razloga datih u obrazloženju osporenog akta i predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Pravilno je pobijanom presudom odbijena tužba podnesena protiv osporenog akta tuženog od 3.3.2015. godine, uz iznošenje valjanih razloga od strane nižestepenog suda koje tužiteljica nije dovela u sumnju navodima zahtjeva.

Među strankama nije sporno da je tužiteljica zahtjev za ostvarivanje prava na porodičnu penziju iza pokojnog supruga M.Ž. podnijela dana 26.3.2014. godine, dakle za vrijeme važenja Zakona o PIO, a koji je usvojen rješenjem Filijale Banjaluka broj ... od 10.4.2014. godine, jer je utvrđeno da je ona ispunjavala uslove iz odredbe člana 71. stav 1. tačka v) Zakona o PIO. Ova odredba propisuje da udovica ima pravo na porodičnu penziju ako je poslije smrti supruga ostalo jedno ili više djece koja imaju pravo na porodičnu penziju, a ona obavlja roditeljske dužnosti prema toj djeci, a koji uslov je tužiteljica nesporno ispunjavala, jer je na dan podnošenja zahtjeva 26.3.2014. godine njen i Ž. sin, M.D., imao i ostvarivao pravo na porodičnu penziju obzirom da se nalazio na redovnom školovanju, a tužiteljica je obavljala roditeljske dužnosti prema njemu.

Dalje proizilazi da je sin tužiteljice M.D. obavijestio prvostepeni organ da je u školskoj 2014/2015. godini prešao u status vanrednog studenta sa čim su se ispunili uslovi da se utvrdi

prestanak prava na porodičnu penziju, kako njemu, tako i tužiteljici, jer ona sa danom prestanka prava svog sina, a to je 30.9.2014. godine, ima navršenih 45 godina i 9 mjeseci života, a ne 50 godina života koliko je neophodno da bi nastavila koristiti ovo pravo. Ovo stoga što odredba člana 71. stav 3. Zakona o PIO propisuje da udovica kojoj pravo na porodičnu penziju ostvarenu u skladu sa stavom 1. tačka v) ovog zakona prestane prije navršenih 50 ali poslije navršenih 45 godina života može ponovo ostvariti pravo na porodičnu penziju kad navrši 50 godina života. Pravilnim tumačenjem ove odredbe kakvo je dao nižestepeni sud u pobijanoj presudi, sasvim je jasno da su u konkretnom slučaju bili ispunjeni uslovi da se tužiteljici odlukom prvostepenog organa utvrdi prestanak prava na porodičnu penziju, jer ona evidentno nije ispunjavala uslov u pogledu godina života da bi sa danom 30.9.2014. godine zadržala pravo na porodičnu penziju iza pokojnog supruga M.Ž., a koje pravo će svakako moći ostvariti, pod uslovima utvrđenim Zakonom o PIO, nakon što navrši 50 godina života i podnese zahtjev.

Konačno, treba dodati da odredba člana 172. stav 1. Zakona o PIO, suprotno stavu tužiteljice, nije primjenljiva na njen slučaj, s obzirom na to da se ista odnosi na korisnike prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja koji su ta prava ostvarili po propisima koji su primjenjivani do početka primjene ovog zakona, a u koju kategoriju evidentno ne spada tužiteljica.

Kod ovakvog stanja stvari, proizilazi da pobijana presuda nije zahvaćena povredom iz odredbe člana 35. stav 2. ZUS, zbog čega se na osnovu člana 40. stav 1. istog zakona, zahtjev tužiteljice odbija kao neosnovan.

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić